ÚTĚK V TANKU Z WARTBURGU, 1970

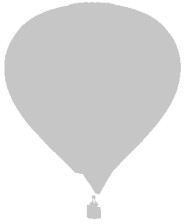

Lunochod, nebo monotónně vrčící ocelová želva na silnici? Pro 53letého Vladimíra Beneše a jeho rodinu se stal nejdůležitějším dnem v jejich životě 27. květen 1970. Toho večera zamířilo k železné oponě na jižní Moravě podivné vozidlo. Seděl v něm řidič Beneš, jeho manželka a tři děti. Stroj se porouchal pod mostem v Břeclavi – a začalo drama.

Vladimír Beneš, vyučený zámečník z obce Hrušky, se rozhodl odejít za bratrem, který se na Západ dostal krátce po komunistickém převratu. Věděl, že se tam normálním způsobem nedostane, a proto hledal náhradní řešení. Rozhodl se, že si vyrobí stroj, který bezpečně prorazí hraniční zátarasy a odolá střelám pohraničníků. Musel být také dostatečně prostorný, aby se do něj vešla celá rodina. Na svém snu začal okamžitě pracovat. Ve stodole sestrojil zvláštní, ale velmi praktické vozidlo na podvozku starého wartburgu. Tu a tam bylo v Hruškách slyšet bušení kladiva nebo zvuk při ohýbání, ale naštěstí to nikomu nepřišlo podezřelé. Trvalo přesně rok, než postavil obrněnce i s věžičkou a hlavní. Byl to takový zvláštní tank, či spíše tančík. Z hlavně se nedalo střílet, jejím primárním úkolem bylo zvedání drátů. Pod pancířem natřeným nazeleno byl motor z auta a prostor pro celou rodinu. Tank neměl pásy, ale čtyři kola. Za místo překonání železné opony si vybral území nedaleko Valtic, které jsou známy svým krásným barokním zámkem a archivním vínem.

„Znal jsem to tam velmi dobře, byl jsem tam několikrát," vzpomínal Beneš při rozhovorech s novináři.

Starý stroj je nechal ve štychu

V den útěku proboural stěnu stodoly a vystartoval s tankem na dvůr. V kovově čpícím dýmu se choulila celá rodina. Věděl, že už není cesty zpátky, malým otvorem musí hledět jen dopředu. Dvůr, dům, přátelé, sousedé, všechno nechal za sebou a už nikdy v životě je neuvidí. Jeho odhodlání bylo natolik silné, že se neohlížel. Za ním seděla napjatá jako struna manželka Dagmar a děti Vladimír, Miroslav a Iva. Chápali už, co se děje, nebo to považovali jen za velké dobrodružství? Chvíle napětí se po pár kilometrech změnila ve strach z odhalení. Malému tanku začal cestou vynechávat motor, zadíral se, a Beneš se v potu tváře snažil o nemožné. Doslova silou vůle tlačil mašinu před sebou k hranici s ostnatým drátem, za kterým byla vytoužená svoboda, a modlil se. Bůh byl ale k jeho prosbám tu noc hluchý, nechal ho napospas osudu. Benešovým se nepodařilo dojet ani do Břeclavi. Naděje zhasla spolu s porouchaným motorem. Jeden po druhém vystoupili z tanku, aby ho jeho stvořitel nakonec ukryl pod železniční most, a domů se vraceli po vlastních. Cestou toho spolu moc nenamluvili, ale doma se to změnilo. Přepadly je obavy. Co teď? Odtáhnout tank nepozorovaně domů? Nesmysl! Nechat ho tam a spoléhat na to, že nikdo nebude pátrat po jeho majiteli? Vyloučeno! Možná si jich už teď někdo všiml a všechno je ztraceno.

Za čáru odešel bez rodiny

„Přejdu přes hranice sám a vy přijedete za mnou. Je to lepší řešení než zaživa hnít v base," navrhne nakonec otec Beneš při chabém světle lampy v kuchyni své manželce.

Paní Benešová neví, co na to svému muži a tátovi jejich tří dětí odpovědět. Brzy začne svítat, je třeba se rychle rozhodnout a neztrácet čas. Představa, že by její manžel skončil ve vězení, je děsivá. Beneš se tedy rozloučí s rodinou a vyjde brankou před dům. Na kanady mu sedaly první kapky rosy.

„Věděl jsem, že se nesmím dotknout drátů, ani je spojit, a tak se mi podařilo šťastně projít, aniž by mě někdo viděl."

Manželku strašili, že je mrtvý

Podle stop odhalili pohraničníci jeho útěk už druhý den ráno. Beneš netušil, že na ostnatém drátě zanechal kus látky z rukávu. Tajní ho ukázali Benešově manželce a naznačili, že její muž už nežije.

„Namluvili jí, že jsem shořel na drátech. Nesla to těžko, v duchu už mě pohřbila. Pravdu se dozvěděla až za týden, když jsem jí napsal z Rakouska. Pro mou rodinu teď začalo skutečné peklo, byl jsem utečenec a oni rukojmí režimu. Manželku StB strašila, že už mě nikdy neuvidí, dcera se nedostala na školu, musela jít na učňák," vzpomínal konstruktér tanku z Hrušek. Z Rakouska po nějaké době odletěl do USA, kde se usadil na západním pobřeží v Seattlu. Po sedmi letech získal americké občanství a podařilo se mu dosáhnout toho, že rodina vycestovala za ním.

„Bylo to neskutečně těžké. Řešilo se to přes Červený kříž až v Ženevě, nakonec se ale podařilo sloučit několik rodin, mezi nimiž byla i ta naše."

Útěku nikdy nelitoval

Nevydařeného útěku s tankem Beneš nikdy nelitoval.

„To se ani nedá. Prostě se to stalo. A nakonec to naštěstí všechno dobře dopadlo," uzavřel své vyprávění.

Pohraničníci slavný hruškovský tank zabavili a vystavili ho v Břeclavi. Podle místních tam stál několik dní a vzbudil obrovský zájem. Proto ho odvezli do muzea ministerstva vnitra v Praze. Lidem se v rámci propagandy snažili namluvit, že tank zapadl někam do bahna na louce a jeho majitel zemřel na hraničních zátarasech „nepřekonatelné" železné opony. Občané z Benešovy rodné obce Hrušky do Břeclavi jezdili a dobře se přitom bavili. V té době už věděli, že se Benešovi podařilo dostat do USA. Ve Státech dělal mechanika, pracoval i na lodi plující ke břehům Aljašky.

Domů se vrátil už jen jeho popel

Pětačtyřicet let od pokusu o kuriózní útěk v tanku není na webových stránkách Hrušek jediná zmínka o jejich zajímavém rodákovi. Poblíž náměstíčka s potravinami, infocentrem a pár vinohradnickými domky bydlí manželka Vladimírova bratrance.

„Jeho fotky nemám, víte, v té době se lidi nefotili tolik jako teď," začíná své vyprávění Anna Benešová a pokračuje. „Můj muž a Vladimír byli bratranci. Navzájem si, už ani nevím proč, vyměnili v autech motory, a tak se stalo, že manželův motor byl v tom tanku. Policajti podle jeho čísla zjistili, že patří mému muži, a měl z toho velké opletačky. On byl navíc velký komunista, tak si to umíte představit." Paní Benešová dodala k dávné historce ještě pár informací. Podle ní se Vladimír na stará kolena chtěl ze Seattlu vrátit domů, ale jeho manželka o tom nechtěla ani slyšet. Jejich děti vyrostly v Americe, zařídily si tam život, svůj domov mají za velkou louží. Stavitel legendárního tanku